

Plats och tid Sessionssalen, entréplan, Juneporten, Jönköping, kl. 09.00 – 11.30

Beslutande Cecilia Hjort Attefall (KD), ordförande
Thomas Bäuml (M)
Anton Eriksson (M)
Ingegerd Hugosson (C)
Ann-Marie Hedlund (FP)
Lynn Carlsson (S)
Pelle Nordin (S)
Ingrid Forsberg (S) ersätter Suwanee Wilhelmsson (S)
Kjell Ekelund (S)
Diana Cederholm (MP) ersätter Carl-Evert Werme (MP)
Anna Nordenankar (M) ersätter Gunnel Granberg (SD)

Övriga närvarande Elisabet Mattsson (M)
Jakob Olofsgård (FP)
Faraon Koj (S)
Karl Gudmundsson, socialdirektör
Stefan Österström, utvecklingschef
Björn Svensson, personalchef
Janos Dios, economichef

Utses att justera Pelle Nordin Paragrafer 96 – 100

Justeringens plats och tid Socialförvaltningen, Juneporten, Jönköping, 2015-08-13, kl. 09.00

Underskrifter	Sekreterare	_____
		Helena Härshammar
	Ordförande	_____
		Cecilia Hjort Attefall
	Justerande	_____
		Pelle Nordin

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Äldrenämnden

Datum för sammanträdet 2015-08-12

Datum för anslags uppsättande 2015-08-13 Datum för anslags nedtagande 2015-09-04

Förvaringsplats för protokollet Socialförvaltningen, Juneporten, Jönköping

Underskrift _____
Helena Härshammar

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Innehåll

§ 96 Fastställande av dagordning	3
§ 97 Föredragande i sakärenden	4
§ 98 Partigruppsvisa överläggningar	5
§ 99 Verksamhets- och investeringsplan (VIP) 2016-2018	6
§ 100 Övriga frågor	15

§ 96

Fastställande av dagordning

Äldrenämndens beslut

Dagordningen, som den varit utsänd inför sammanträdet, fastställs.

§ 97

Föredragande i sakärenden

- § 99 Verksamhets- och investeringsplan (VIP) 2016-2018
Föredragande: Janos Dios

§ 98

Partigruppvisa överläggningar

Äldrenämndens sammanträde ajourneras 30 minuter (10.30 – 11.00)
Äldrenämndens förhandlingar återupptas efter ajournering.

§ 99

Verksamhets- och investeringsplan (VIP) 2016-2018

Än/2015:2-049

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade om reviderade ekonomiska ramar för VIP 2016-2018 på sammanträdet 2015-04-29. Direktiv och innehåll i ramarna erhöles i särskild skrivning från stadskontoret daterad 2015-03-30.

Vid äldrenämndens sammanträde 2015-06-17 (§ 92) har nämnden återremitterat ärendet, med hänvisning till att man ser allvarligt på de ekonomiska utmaningar som föreliggande VIP-förslag beskriver, och att man därför önskar svar på ett antal områden som på olika sätt förväntas påverka intäkter och utgifter under kommande budgetperiod.

I bilaga till tjänsteskrivelsen och VIP-förslag presenteras svar på de frågor som ställdes i samband med återremissen.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2015-08-11

Äldrenämndens beslut, 2015-06-17, § 92

Förslag till verksamhets- och investeringsplan, daterat 2015-08-11

Bilaga till tjänsteskrivelsen – Komplettering VIP, daterad 2015-08-11

Förslag till äldrenämnden

- Äldrenämnden godkänner upprättat förslag till verksamhets- och investeringsplan för 2016-2018, daterat 2015-08-11, med komplettering daterad 2015-08-11.
- Förslaget översänds till kommunstyrelsen

Yrkanden

Cecilia Hjort Attefall (KD) för partierna M, KD, C och FP yrkar bifall till förvaltningens förslag, med följande tilläggsyrkande:

- Vid sitt ordinarie sammanträde i juni 2015 valde en enig äldrenämnd att återremittera förvaltningens förslag till verksamhets- och investeringsplan (VIP) för 2016-2018 (daterad 2015-06-03) med följande motivering:

”Nämnden ser med stort allvar på de ekonomiska utmaningar som föreliggande VIP-förslag beskriver, och önskar därför en fördjupad belysning av ett antal områden som på olika sätt förväntas påverka intäkter och utgifter under kommande budgetperiod.”

Den fördjupade belysningen föreligger nu, och utgör en kompletterande bakgrund till förvaltningens VIP-förslag. Någon revidering av det

ursprungliga VIP-förslaget har dock inte skett, utan förvaltningens förslag till VIP för 2016-2018 kvarstår i sitt ursprungliga skick.

Med utgångspunkt i detta förslag, ser inte äldrenämnden någon möjlighet att presentera ett budgetförslag som fullt ut håller sig inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige beslutade om på sitt sammanträde 2015-04-29. Sammantaget innebär föreliggande VIP-förslag en ramavvikelse inför budgetåret 2016 på drygt 30, 3 miljoner kronor.

I stor utsträckning delar Äldrenämnden förvaltningens beskrivning av de behov och utmaningar som verksamheten står inför, och vi har en stor tilltro till de planer och förändringsprocesser som förvaltningen presenterar. Samtidigt ser vi ett behov av att redan inför kommande budgetår peka på ett antal punkter som tillsammans kan bidra till att *minska* ramavvikelsen.

Till detta kommer den önskan vi har om att den ramavvikelse som relaterar till verksamhet *hälso- och sjukvård*, tydligt analyseras och behandlas i ljuset av volymtillväxten och kostnader som orsakats av beslut och händelser som inte varit möjliga för nämnden att påverka.

Mot bakgrund av detta, yrkar Cecilia Attefall Hjorth (KD) för partierna M, KD, C och FP att äldrenämnden uppmanar budgetberedningen att i sitt kommande budgetarbete beakta följande aspekter:

- Förvaltningen pekar i sitt VIP-förslag på en rad utmaningar, som vi menar till stor del kan förklara den faktiska ramavvikelsen och som enligt vår uppfattning **bör leda till en förstärkning av äldrenämndens tillgängliga resurser inför 2016**. Detta för att på bästa sätt kunna möta behoven hos de medborgare som nämnden har i uppdrag att arbeta för.

Här vill vi framför allt understryka att vad gäller ramavvikelsen för verksamheten **Hälso- och sjukvård** på totalt 18,2 miljoner kronor, ser äldrenämnden att den motsvarar de faktiska behoven, både vad gäller nödvändigheten av att kompensera för volymökning under åren 2011-2015 (+7,8 milj kr) och den volymökning som beräknas ske under 2016 (+2,1 milj kr). I de 18,2 miljonerna ingår dessutom viktiga satsningar på specialistutbildade sjuksköterskor och en fortsatt satsning på hemrehabilitering.

I en utredning som nyligen genomförts av Stadskontoret, i samarbete med socialförvaltning, konstateras också att kompensation för **volymökningar** inom kommunens hälso- och sjukvård hittills inte har skett, vilket vi önskar att budgetberedning beaktar i sitt fortsatta arbete.

Vad gäller verksamheten Hälso- och sjukvård vill nämnden också understryka det interna ansvar som åligger nämnden när det gäller att

främja en **ökad samordning mellan hemtjänst och hemsjukvård**; ett område där det enligt våra bedömningar borde finnas förutsättningar att uppnå kostnadsminskningar.

Den ökade arbetsbelastning (motsvarande kostnaden för 10 årsarbeten) som uppkommit genom att Regionen valt att inte ansluta fler patienter till **ApoDos** (maskinell fördelning av läkemedelsdoser i förslutna påsar), är också ett område som enligt nämndens bedömning bör finansieras utanför Äldrenämndens ram, då detta är föranlett av ett beslut som på intet sätt varit möjligt för nämnden att påverka. (Motsvarar en ökad kostnad på 5 milj kr per år.)

Sker kompensation och budgetförstärkning enligt beskrivning ovan, ser nämnden att de åtgärder för att komma inom balans inom verksamheten hälso- och sjukvård, som förvaltningen beskriver på sid 15-17 i sitt VIP-förslag, *inte* kommer att behöva vidtas. Palliativ vård, specialistkunskap inom demenssjukdomar och sårvård, och god tillgång på dagrehabilitering är områden som Alliansen ser som ytterst angelägna att värna.

- Äldrenämnden vill också nämna några områden, där det enligt vår bedömning borde finnas möjlighet att under 2016 uppnå budgetförstärkning – om förutsättningar ges för att komma vidare.

Här tänker vi bland annat på den sparpotential som finns att uppnå i införandet av en **nyckelfri hemtjänst** (+1,6 milj kr) och i en ökad kännedom för privata aktörer om möjligheten att kliva in i systemet med **fritt val matkorg** (+ 1 milj kr).

Utöver detta menar vi att arbetet med att **effektivisera administrativa processer** och stödprocesser bör fortgå. Nämnden bedömer att ett beting på 1 miljon kronor årligen vore rimligt.

Vi ser också att det borde finnas förutsättningar för en kostnadsminskning även under 2016 i arbetet med **kompetenssäkring och E-lärande**, något som förvaltning konstaterat ryms inom möjlighetens gräns (2014 konstaterades en sparpotential på totalt 10 miljoner kronor, varav 5 mnkr bedöms klaras av under innevarande budgetår.)

- Dessutom ser nämnden att ambitionen att på sikt införa **hemteam i hela kommunen** borde kunna präglas av en långsammare införandetakt, inte minst i ljuset den korta tid som förflutit sedan projektstart och den osäkerhet som föreligger i framräknandet av potentiella besparingar.

I analysen av vilka konsekvenser för genomförandet och vilka budgeteffekter ett sådant val skulle få, bör också frågan om att

undvika en tillfällig stängning av en rehabiliteringsenhet beaktas. (En stängning som, enligt förvaltningens förslag, delvis är tänkt att bidra med resurser till utbyggnaden av hemteam.) Nämnden är i dagsläget tveksam till om en sådan tillfällig stängning kan ske innan en fördjupad konsekvensanalys har gjorts.

- Avslutningsvis vill nämnden lyfta ett område som sorterar under **Nämnd och gemensam verksamhet**. Vi vill som nämnd betona att vi har en stark tilltro till att de nya, **effektivare och mer standardiserade IT-system** (som kommer att införas under kommande år) inte enbart kommer att medföra de kvalitativa förbättringar som nämns i svaret på vår återremiss. Effektivare processer bör självklart också leda till en kostnadseffektivitet.
- Dessutom vill nämnden väcka en fråga kring om den beräknade kostnaden på 2,6 miljoner, som gäller kompensation för **ändrade arbetsgivaravgifter för unga** (anställda hos externa utförare LOV hemtjänst samt externa utförare äldreboenden), de facto ska belasta äldrenämndens budget. Om så är fallet, bör det motivera motsvarande ramavvikelse.

Mot bakgrund av de aspekter som listas ovan, **yrkar äldrenämnden i övrigt bifall till förvaltningens förslag till VIP 2016-2018.**

Lynn Carlsson (S) för partierna S, MP och V lämnar följande yrkande:

- Ett grundfundament i vår kommunala politik är att äldre ska kunna leva ett värdigt och tryggt liv. De ska kunna bo kvar i sitt hem trots många gånger omfattande behov av vård och omsorg, allt för att kunna upprätthålla sitt sociala liv. Oavsett boendeform ska äldre känna sig trygga och ges den vård och omsorg som är nödvändig.

Vi vet att äldreomsorgen står inför stora utmaningar i framtiden. Antalet äldre kommer att öka och kraven växa. Därför behövs det en genomtänkt och långsiktig politisk strategi med en helhetsyn som bygger på allas lika rätt och värde och inte ser äldre som potentiella sparobjekt i allt mer krympande sociala välfärd.

Personalen kommer att bli än mer viktig i framtiden. Unga människor kommer att behövas i äldreomsorgen och då måste vi visa att ett arbete inom äldreomsorgen är både roligt och stimulerande.

Vi måste värna om den personal vi har. Vi har tyvärr sett hur sjukskrivningarna har ökat kraftigt under den senaste tiden.

Hemteamsprojektet har blivit bra för våra medborgare och bör utökas till fler områden. Vi är oroade för att färre personer får en äldreboendeplats,

samtidigt som det står många tomma platser. Det måste finnas tillräckligt med korttidsplatser och det måste finnas en möjlighet att få en äldreboendeplats när det inte längre går att bo hemma.

Om vi har tomma platser och behov inte finnes av våra äldreboendeplatser, då är vi positiva till att låna ut lokalerna till andra verksamheter i förvaltningen.

Det måste finnas en helhetssyn på äldreomsorgen. Vi vill att förvaltningen hittar en bra samverkan mellan hemtjänsten, hemsjukvården och rehabiliteringen, för att få en trygg helhetslösning för den enskilda. Hemtjänsten måste ändras i sin struktur för att få ner antalet personer som kommer till den äldre.

- Förvaltningen får i uppdrag att se över hela hemtjänsten i syfte att få ner stressen och minutjagandet. Vi vill att man tittar på hur kommuner som t ex Sundsvall och Landskrona har gjort med sin hemtjänst. Där har de tagit bort kontrollsystem och fått ner sjukskrivningar, men fram för allt är de äldre och personalen nöjda och mindre stressade.
- Arbetet med att få bort delade turer, ska påbörjas.
- Förvaltningen får i uppdrag att göra en djupare analys av de ökande sjukskrivningstalen och komma med förslag på hur vi kan minska sjukskrivningarna. Vad beror detta på? Beror det på besparingar, skärs det ner på gemensam tid för personalen, är TES-rapporteringen ett stressmoment? Detta måste utredas. Vi måste ha en mänsklig personalpolitik, så att vår personal håller sig friska och klarar av att arbeta fram till pensionen.
- Vi avslår förslaget om besparingar på Ekhagens gästhem, palliativa teamet och demenssjuksköterskor.
- Timanställningar görs om till fasta tjänster i bemanningspoolen.
- Det görs inte fler konkurrensutsättningar i äldrenämndens verksamheter.
- Telefonrapporteringen (TES) upphör i sin nuvarande form i hemtjänsten. En ny form för utvärdering av att de äldre får sina behov tillgodosedda, utarbetas i samarbete med de fackliga organisationerna.
- Det tas initiativ till att utveckla samarbetet med organisationer som riktar sig till äldre i syfte att nå äldre ensamma och äldre med utländsk bakgrund.
- Aktiviteterna på våra äldreboenden ses över, för att få bästa möjliga kvalitet för de boende.
- Kunskapen om våld i nära relationer hos äldre ska öka hos personalen.
- Det utarbetas en policy för lämplig bemanning inom äldreomsorgen i Jönköpings kommun baserad på bl a kommunprogram, politiska mål etc.
- Resurserna till de privata bolagen ska årligen i samband med VIP anpassas utifrån de villkor som gäller för den kommunalt drivna verksamheten.

I övrigt återkommer vi i samband med förslaget till kommunens verksamhets- och investeringsplan i höst.

Propositionsordning

Ordföranden frågar nämnden på Cecilia Hjort Attefalls (KD) yrkande och Lynn Carlssons (S) yrkande, och finner att nämnden beslutat i enlighet med Cecilia Hjort Attefalls (KD) yrkande.

Omröstning begärs. Nämnden godkänner följande beslutsordning:

Ja-röst för bifall till Cecilia Hjort Attefalls (KD) yrkande.

Nej-röst för bifall till Lynn Carlssons (S) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Thomas Bäuml (M)	X		
Anton Eriksson (M)	X		
Ingegerd Hugosson (C)	X		
Ann-Marie Hedlund (FP)	X		
Lynn Carlsson (S)		X	
Pelle Nordin (S)		X	
Ingrid Forsberg (S)		X	
Kjell Ekelund (S)		X	
Diana Cederholm (MP)		X	
Anna Nordenankar (M)	X		
Cecilia Hjort Attefall (KD)	X		
Summa	6	5	

Äldrenämnden har alltså, med 6 ja-röster och 5 nej-röster, beslutat i enlighet med Cecilia Hjort Attefalls (KD) yrkande.

Äldrenämndens beslut

- Äldrenämnden godkänner upprättat förslag till verksamhets- och investeringsplan för 2016-2018, daterat 2015-06-03, med komplettering daterad 2015-08-03.
- Förslaget översänds till kommunstyrelsen
- Vid sitt ordinarie sammanträde i juni 2015 valde en enig äldrenämnd att återremittera förvaltningens förslag till verksamhets- och investeringsplan (VIP) för 2016-2018 (daterad 2015-06-03) med följande motivering:

”Nämnden ser med stort allvar på de ekonomiska utmaningar som föreliggande VIP-förslag beskriver, och önskar därför en fördjupad belysning av ett antal områden som på olika sätt förväntas påverka intäkter och utgifter under kommande budgetperiod.”

Den fördjupade belysningen föreligger nu, och utgör en kompletterande bakgrund till förvaltningens VIP-förslag. Någon revidering av det ursprungliga VIP-förslaget har dock inte skett, utan förvaltningens förslag till VIP för 2016-2018 kvarstår i sitt ursprungliga skick.

Med utgångspunkt i detta förslag, ser inte äldrenämnden någon möjlighet att presentera ett budgetförslag som fullt ut håller sig inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige beslutade om på sitt sammanträde 2015-04-29. Sammantaget innebär föreliggande VIP-förslag en ramavvikelse inför budgetåret 2016 på drygt 30, 3 miljoner kronor.

I stor utsträckning delar Äldrenämnden förvaltningens beskrivning av de behov och utmaningar som verksamheten står inför, och vi har en stor tilltro till de planer och förändringsprocesser som förvaltningen presenterar. Samtidigt ser vi ett behov av att redan inför kommande budgetår peka på ett antal punkter som tillsammans kan bidra till att *minska* ramavvikelsen.

Till detta kommer den önskan vi har om att den ramavvikelse som relaterar till verksamhet *hälso- och sjukvård*, tydligt analyseras och behandlas i ljuset av volymtillväxten och kostnader som orsakats av beslut och händelser som inte varit möjliga för nämnden att påverka.

Mot bakgrund av detta, yrkar Cecilia Attefall Hjorth (KD) för partierna M, KD, C och FP att äldrenämnden uppmanar budgetberedningen att i sitt kommande budgetarbete beakta följande aspekter:

- Förvaltningen pekar i sitt VIP-förslag på en rad utmaningar, som vi menar till stor del kan förklara den faktiska ramavvikelsen och som enligt vår uppfattning **bör leda till en förstärkning av äldrenämndens tillgängliga resurser inför 2016**. Detta för att på bästa sätt kunna möta behoven hos de medborgare som nämnden har i uppdrag att arbeta för.

Här vill vi framför allt understryka att vad gäller ramavvikelsen för verksamheten **Hälso- och sjukvård** på totalt 18,2 miljoner kronor, ser äldrenämnden att den motsvarar de faktiska behoven, både vad gäller nödvändigheten av att kompensera för volymökning under åren 2011-2015 (+7,8 milj kr) och den volymökning som beräknas ske under 2016 (+2,1 milj kr). I de 18,2 miljonerna ingår dessutom viktiga satsningar på specialistutbildade sjuksköterskor och en fortsatt satsning på hemrehabilitering.

I en utredning som nyligen genomförts av Stadskontoret, i samarbete med socialförvaltning, konstateras också att kompensation för **volymökningar** inom kommunens hälso- och sjukvård hittills inte har skett, vilket vi önskar att budgetberedning beaktar i sitt fortsatta arbete.

Vad gäller verksamheten Hälso- och sjukvård vill nämnden också understryka det interna ansvar som åligger nämnden när det gäller att

främja en **ökad samordning mellan hemtjänst och hemsjukvård**; ett område där det enligt våra bedömningar borde finnas förutsättningar att uppnå kostnadsminskningar.

Den ökade arbetsbelastning (motsvarande kostnaden för 10 årsarbeten) som uppkommit genom att Regionen valt att inte ansluta fler patienter till **ApoDos** (maskinell fördelning av läkemedelsdoser i förslutna påsar), är också ett område som enligt nämndens bedömning bör finansieras utanför Äldrenämndens ram, då detta är föranlett av ett beslut som på intet sätt varit möjligt för nämnden att påverka. (Motsvarar en ökad kostnad på 5 milj kr per år.)

Sker kompensation och budgetförstärkning enligt beskrivning ovan, ser nämnden att de åtgärder för att komma inom balans inom verksamheten hälso- och sjukvård, som förvaltningen beskriver på sid 15-17 i sitt VIP-förslag, *inte* kommer att behöva vidtas. Palliativ vård, specialistkunskap inom demenssjukdomar och sårvård, och god tillgång på dagrehabilitering är områden som Alliansen ser som ytterst angelägna att värna.

- Äldrenämnden vill också nämna några områden, där det enligt vår bedömning borde finnas möjlighet att under 2016 uppnå budgetförstärkning – om förutsättningar ges för att komma vidare.

Här tänker vi bland annat på den sparpotential som finns att uppnå i införandet av en **nyckelfri hemtjänst** (+1,6 milj kr) och i en ökad kännedom för privata aktörer om möjligheten att kliva in i systemet med **fritt val matkorg** (+ 1 milj kr).

Utöver detta menar vi att arbetet med att **effektivisera administrativa processer** och stödprocesser bör fortgå. Nämnden bedömer att ett beting på 1 miljon kronor årligen vore rimligt.

Vi ser också att det borde finnas förutsättningar för en kostnadsminskning även under 2016 i arbetet med **kompetenssäkring och E-lärande**, något som förvaltning konstaterat ryms inom möjlighetens gräns (2014 konstaterades en sparpotential på totalt 10 miljoner kronor, varav 5 mnkr bedöms klaras av under innevarande budgetår.)

- Dessutom ser nämnden att ambitionen att på sikt införa **hemteam i hela kommunen** borde kunna präglas av en långsammare införandetakt, inte minst i ljuset den korta tid som förflutit sedan projektstart och den osäkerhet som föreligger i framräknandet av potentiella besparingar.

I analysen av vilka konsekvenser för genomförandet och vilka budgeteffekter ett sådant val skulle få, bör också frågan om att

- *undvika* en tillfällig stängning av en rehabiliteringsenhet beaktas. (En stängning som, enligt förvaltningens förslag, delvis är tänkt att bidra med resurser till utbyggnaden av hemteam.) Nämnden är i dagsläget tveksam till om en sådan tillfällig stängning kan ske innan en fördjupad konsekvensanalys har gjorts.
- Avslutningsvis vill nämnden lyfta ett område som sorterar under **Nämnd och gemensam verksamhet**. Vi vill som nämnd betona att vi har en stark tilltro till att de nya, **effektivare och mer standardiserade IT-system** (som kommer att införas under kommande år) inte enbart kommer att medföra de kvalitativa förbättringar som nämns i svaret på vår återremiss. Effektivare processer bör självklart också leda till en kostnadseffektivitet.
- Dessutom vill nämnden väcka en fråga kring om den beräknade kostnaden på 2,6 miljoner, som gäller kompensation för **ändrade arbetsgivaravgifter för unga** (anställda hos externa utförare LOV hemtjänst samt externa utförare äldreboenden), de facto ska belasta äldrenämndens budget. Om så är fallet, bör det motivera motsvarande ramavvikelse.

Mot bakgrund av de aspekter som listas ovan, **yrkar äldrenämnden i övrigt bifall till förvaltningens förslag till VIP 2016-2018.**

Reservation

Lynn Carlsson (S), Pelle Nordin (S), Ingrid Forsberg (S), Kjell Ekelund (S) och Diana Cederholm (MP) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen

Socialförvaltningens ledningsgrupp

§ 100

Övriga frågor

Program för nämndens studiebesöksdag den 8 september delas ut, då nämnden ska besöka tre olika typer av äldreboenden och ett hälso- och sjukvårdsteam.

Nämnden resonerar kring former för framtida verksamhets- och studiebesök i nämndernas verksamheter. Nämndens ordförande Cecilia Hjort Attefall (KD) återkommer framöver med förslag på upplägg.